

Eindexamen Grieks vwo 2004-I

havovwo.nl

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Antwoorden

Deel-
scores

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 punt toegekend.

Tekst 1 Proloog

Maximumscore 1

- 1 Moderne toeschouwers zijn vaak, in tegenstelling tot de toeschouwers uit de tijd van Euripides, van te voren niet op de hoogte van de hoofdlijnen van het verhaal, de voorgeschiedenis en de handelende personen.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 1

- 2 hun verwantschap

Maximumscore 1

- 3 (Nu) rookt (de stad) (regel 6)

Maximumscore 2

- 4 • (Een man van de Parnassos, Epeios uit Fokis, heeft) met behulp van Pallas (hier een paard gebouwd t/m gebracht) (regel 8-11) 1
• (Athene en Hera,) de godinnen die hen hielpen (bij het veroveren van Troje) (regel 21-22) 1

Opmerking

Niet fout rekenen: (En ik,) verslagen door Athene (regel 21).

5 ■ c

Maximumscore 2

- 6 • Verlaten heiligdommen en domeinen van de goden druipen van het bloed (regel 13-14) 1
• En op de treden van het altaar van Zeus Die Huis en Haard Beschermt is koning Priamos dood in elkaar gezakt (regel 14-16) 1

Opmerking

Fout rekenen: regel 25.

Maximumscore 2

- 7 (σὸ δ' ἀῖ, τὸ σόν,) παράσχεσ Αἰγαῖον πόρον τρικυμίαις βρέμοντα καὶ δίναις ἄλός (regel 82-83).

Indien alleen σὸ δ' ἀῖ, τὸ σόν als antwoord is gegeven, één scorepunt toekennen.

Maximumscore 4

- 8 • a. Athene was (van 431-404) verwickeld in een verwoestende oorlog met Sparta: de Peloponnesische Oorlog / In strijd met de wapenstilstand (van 421) in de Peloponnesische Oorlog annexeerde Athene het eiland Melos (en liet de mannelijke burgers executeren en de vrouwen als slavinnen wegvoeren) / Athene zond onder aanvoering van Alkibiades (in 415) een grote expeditie naar Sicilië 2

Indien alleen 'de Peloponnesische Oorlog' als antwoord is gegeven of alleen 'Melos' of 'Sicilië', één scorepunt toekennen.

- b. Deze regels (waaruit een anti-oorlogshouding spreekt) bevatten in dat geval een waarschuwing voor de ellende die oorlog voor henzelf met zich mee zou brengen
Of woorden van overeenkomstige strekking. 2

Indien alleen 'waarschuwing voor oorlog' als antwoord is gegeven, één scorepunt toekennen.

Eindexamen Grieks vwo 2004-I

havovwo.nl

Antwoorden

Deel-
scores

Maximumscore 2

- 9 • a. ἀλλ' ἔρπ' Ὀλυμπον (καὶ κεραυνίους βολὰς
λαβοῦσα πατρὸς ἐκ χειρῶν παραδίδκει) (regel 92-93) 1
- b. (ἀκταὶ δὲ Μυκόνου Δήλιοί τε χοιράδες
Σκῦρός τε Λημόνος θ' αἱ Καφήρειοί τ' ἄκραι)
πολλῶν θανόντων σώμαθ' (ἔξουσιν) νεκρῶν (regel 89-91) 1

Opmerking

Niet fout rekenen: αὐτὸς ὄλεθ' (ὑστερον) (regel 97).

Tekst 2

Maximumscore 2

- 10 • a. τοῖς κακῶς πεπραγόσιν (regel 608) 1
- b. (ὡς) ἠδὲ (regel 608) 1

Maximumscore 2

- 11 ἀγόμεθα λεία σὺν τέκνω (regel 614)

Indien alleen ἀγόμεθα of alleen λεία σὺν τέκνω als antwoord is gegeven, één scorepunt toekennen.

Opmerking

Fout rekenen: regel 612-613.

Maximumscore 3

- 12 • a. Troje / de Trojaanse koninklijke familie 1
- b. De uitspraak van Hekabe geldt (zonder dat zij dat beseft) ook voor de Grieken (die op dit moment met behulp van de goden tot grote hoogte zijn gestegen) 1
- Athena / De goden zal / zullen de Grieken treffen met een 'bittere' terugkeer 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 2

- 13 twee van de drie onderstaande woorden:
- καὶ / καίπ'
 - βέβηκ'
 - βίᾱ

Opmerking

Voor elk goed antwoord een scorepunt toekennen tot een maximum van twee.

Maximumscore 1

- 14 Polyxena / haar dochter is dood / gestorven (geofferd bij het graf van Achilles).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 1

- 15 (τῷ) βλέπειν (a) (τὸ) κατθανεῖν (b) τὸ μὲν (γὰρ οὐδέν) (b) τῷ δ' (ἔννευσιν ἐλπίδες) (a)

Opmerking

Niet fout rekenen: βλέπειν (a) κατθανεῖν (b) οὐδέν (b) ἐλπίδες (a).

Maximumscore 2

- 16 • a. τὸ μὲν γὰρ οὐδέν (regel 633) 1
- b. τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς κρείσσόν ἐστι κατθανεῖν (regel 637) 1

Opmerking

Fout rekenen: ἀλλ' ὅμως ἐμοῦ ζώσης γ' ὄλωλεν εὐτυχιστέρῳ πότμῳ (regel 630-631).

Eindexamen Grieks vwo 2004-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
17 ☐ (κείνη δ',) ὁμοίως ὥσπερ οὐκ ἰδοῦσα φῶς, τέθνηκε (regel 641-642).	
<i>Opmerking</i> <i>De toevoeging κοῦδὲν t/m κακῶν maakt het antwoord niet fout.</i>	
Indien alleen ὁμοίως ὥσπερ οὐκ ἰδοῦσα φῶς als antwoord is gegeven, één scorepunt toekennen.	
Maximumscore 2	
18 ☐ (Haar goede reputatie is ook tot het Griekse legerkamp doorgedrongen). Haar goede reputatie maakt haar nu tot een aantrekkelijke buit / bruid voor de Grieken. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Indien alleen 'haar goede reputatie is ook tot het Griekse legerkamp doorgedrongen' als antwoord is gegeven, één scorepunt toekennen.	
Maximumscore 2	
19 ☐ • a. Imperfectum	<u>1</u>
• b. Andromache gebruikt deze werkwoordstijd / het imperfectum om aan te geven dat ze tijdens haar hele huwelijk de gewoonte had zich zo te gedragen	<u>1</u>
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
20 ☒ c	
Maximumscore 2	
21 ☐ Door het noemen van de naam Achilles wordt benadrukt dat de vrouw van Hector de maîtresse / vrouw van de zoon van de moordenaar van Hector wordt. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Indien alleen 'Achilles was de moordenaar van Hector' als antwoord is gegeven, één scorepunt toekennen.	
Tekst 3	
Maximumscore 1	
22 ☐ Hector	
Maximumscore 2	
23 ☐ • In dit gedicht leeft Astyanax nog als de Grieken over zee naar huis terugkeren (Hij moet op hun schepen roeien)	<u>1</u>
• Bij Euripides wordt Astyanax door de Grieken van de muren van Troje gegoooid	<u>1</u>
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 2	
24 ☐ • In dit gedicht zegt Andromache 'Anderen verging het slechter'	<u>1</u>
• In de tragedie 'Trojaanse vrouwen' klaagt Andromache erover dat haar situatie / lot veel erger is dan die / dat van andere Trojaanse vrouwen	<u>1</u>
Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Eindexamen Grieks vwo 2004-I

havovwo.nl

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 25 Maximumscore 2 καὶ μὴν Ὀδυσσεὺς ἔρχεται σπουδῇ ποδός, Ἑκάβη, Kijk daar komt Odysseus met haastige pas, Hekabe, / Kijk daar, Hekabe, Odysseus komt met haastige pas,	
Niet fout rekenen: ἔρχομαι terugkeren	
Niet fout rekenen: Ἑκάβη als vocativus vertaald bij kolon 26	
Ὀδυσσεὺς niet als onderwerp vertaald	<u>0</u>
ἔρχομαι gaan	<u>1</u>
ἔρχομαι weggaan	<u>0</u>
Ἑκάβη niet als vocativus vertaald	<u>0</u>
Ἑκάβη niet vertaald	<u>1</u>
Kolon 26 Maximumscore 3 νέον τι πρὸς σὲ σημανῶν ἔπος. om (aan) u / jou een (of ander) nieuw bevel / woord mee te delen / duidelijk te maken.	
Niet fout rekenen: νέον τι ἔπος iets nieuws	
Niet fout rekenen: σημανῶν nevenschikkend vertaald met ἔρχεται (kolon 25) (Bijvoorbeeld: hij komt en zal meedelen)	
νέον jong / onlangs	<u>1</u>
νέον niet met ἔπος verbonden	<u>1</u>
τι in enig opzicht	<u>2</u>
τι wat? / waarom?	<u>1</u>
πρὸς σὲ bij u	<u>2</u>
πρὸς σὲ van (de kant van) u	<u>0</u>
πρὸς σὲ verbonden met ἔρχεται (kolon 26)	<u>2</u>
σημανῶν gelijktijdig vertaald	<u>2</u>
σημανῶν voortijdig vertaald	<u>0</u>
σημανῶν vertaald als genitivus	<u>0</u>
σημαίνω gissen	<u>0</u>
σημαίνω voorspellen	<u>1</u>
ἔπος zaak / aangelegenheid	<u>2</u>
ἔπος epos / lied / (orakel)spreuk	<u>1</u>
ἔπος vertaald als onderwerp van σημανῶν	<u>0</u>
ἔπος vertaald als vorm van λέγω	<u>0</u>
Kolon 27 Maximumscore 1 γύναι, (Me)vrouw,	
γύναι vrouwen	<u>0</u>
γύναι niet vertaald	<u>0</u>
γύναι niet vertaald als vocativus	<u>0</u>

Eindexamen Grieks vwo 2004-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 28 Maximumscore 2 δοκῶ μὲν σ' εἰδέναι γνώμην στρατοῦ ik meen / denk / geloof / neem (wel) aan dat u de mening / wens / het besluit / oordeel van het leger kent	
Niet fout rekenen: δοκῶ het schijnt mij dat / het is mijn mening dat	
Niet fout rekenen: στρατοῦ van de troepen	
δοκέω blijken / goedvinden / besluiten	<u>0</u>
δοκῶ het schijnt dat / de mening is dat	<u>1</u>
σ' εἰδέναι niet vertaald als A.c.I	<u>0</u>
σ' jullie	<u>1</u>
σ' niet vertaald als 2e pers.	<u>0</u>
εἰδέναι niet vertaald als infinitivus van οἶδα	<u>0</u>
γνώμη verstand	<u>0</u>
στρατός schare / troep	<u>1</u>
στρατός volk	<u>0</u>
στρατοῦ niet vertaald als gen. ev.	<u>0</u>
Kolon 29 Maximumscore 1 ψηφόν τε τὴν κρανθεῖσαν en het afgekondigde besluit / oordeel;	
Niet fout rekenen indien τὴν κρανθεῖσαν ook is verbonden met γνώμην (kolon 28)	
ψηφόν niet vertaald en τὴν κρανθεῖσαν alleen verbonden met γνώμην (kolon 28)	<u>0</u>
ψηφός (kiezel- / edel-)steen / stem(steen) / rechtbank	<u>0</u>
τε niet vertaald als voegwoord	<u>0</u>
Kolon 30 Maximumscore 2 ἀλλ' ὅμως φράσω. maar toch zal ik het zeggen / meedelen.	
Niet fout rekenen: maar laat ik het toch zeggen.	
Niet fout rekenen: ἀλλ' vooruit!	
Niet fout rekenen: ὅμως evenzeer / evengoed	
Niet fout rekenen: φράσω vertaald als praesens	
ἀλλ' vertaald als vorm van ἄλλος	<u>0</u>
ὅμως op gelijke wijze (als) / gelijkelijk	<u>0</u>
φράσω vertaald als verleden tijd	<u>0</u>
φράσω vertaald als vorm van φράσσω (tegen elkaar drukken / volstoppen / afsluiten e.d.)	<u>0</u>
φράζω bevelen / besluiten / bemerken	<u>0</u>
Kolon 31 Maximumscore 2 ἔδοξ' Ἀχαιοῖς De Grieken / Achaeërs hebben besloten / Het scheen de Grieken / Achaeërs goed toe	
De Grieken dachten / het scheen de Grieken (te doden)	<u>0</u>
ἔδοξ' vertaald als praesens	<u>1</u>
ἔδοξ' vertaald als futurum	<u>0</u>
ἔδοξ' niet vertaald als vorm van δοκέω	<u>0</u>
ἔδοξ' niet vertaald als persoonsvorm	<u>0</u>
Ἀχαιοῖς (aan) Achaea	<u>0</u>

Eindexamen Grieks vwo 2004-I

havonwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 32 Maximumscore 2 παῖδα σὴν Πολυξένην σφάζει uw kind / dochter Polyxena te slachten / doden	
παῖδα slaaf	<u>0</u>
παῖδα niet verbonden met Πολυξένην	<u>0</u>
παῖδα σὴν Πολυξένην σφάζει dat uw dochter Polyxena offert	<u>0</u>
παῖδα σὴν Πολυξένην σφάζει dat uw dochter Polyxena geofferd wordt	<u>1</u>
σφάζει voortijdig vertaald	<u>0</u>
σφάζει natijdig vertaald	<u>1</u>
Kolon 33 Maximumscore 1 πρὸς ὄρθον χῶμ' Ἀχιλλεῖου τάφου. bij de hoge heuvel van het graf van Achilles / bij de hoge grafheuvel van Achilles.	
Ἀχιλλεῖου (van) Achilleios	<u>0</u>
τάφος begraving / het begraven / begrafenis	<u>0</u>
Kolon 34 Maximumscore 3 ἡμᾶς δὲ πομπὸς καὶ κομιστῆρας κόρης τάσσουσιν εἶναι· (en) ze dragen ons op / bevelen ons (be)geleiders / begeleiding en brengers van het meisje te zijn / (en) zij wijzen ons aan als begeleiders en brengers van het meisje;	
Niet fout rekenen, indien ἡμᾶς is vertaald met <i>mij</i> ἐν πομπὸς καὶ κομιστῆρας als enkelvoud.	
Niet fout rekenen: τάσσουσιν zij hebben aangewezen / wezen aan / bevalen / hebben bevolen	
ἡμᾶς jullie (als lijdend voorwerp)	<u>1</u>
ἡμᾶς vertaald als onderwerp van τάσσουσιν	<u>0</u>
ἡμᾶς vertaald als bezittelijk voornaamwoord	<u>0</u>
πομπὸς gever / zender	<u>2</u>
πομπὸς opgevat als vorm van πομπή (behalve: begeleiding)	<u>0</u>
κόρη lange, over de hand heen reikende mouw / Persephone / pop(je) / oog	<u>0</u>
κόρης niet vertaald	<u>1</u>
κόρης niet vertaald als gen. ev.	<u>0</u>
τάσσουσιν vertaald als futurum	<u>0</u>
τάσσω opstellen	<u>1</u>
τάσσω vaststellen	<u>2</u>
εἶναι vertaald als inf. van εἶμι	<u>1</u>
εἶναι vertaald als inf. van ἴημι	<u>0</u>

Eindexamen Grieks vwo 2004-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Kolon 35

Maximumscore 3

θύματος δ' ἐπιστάτης ἱερέυς τ' ἐπέσται τοῦδε παῖς Ἀχιλλέως.

(en) als leider en (als) priester van dit offer zal de zoon / het kind van Achilles aanwezig zijn.

Niet fout rekenen: ἐπιστάτης als hoofd

Niet fout rekenen: παῖς een zoon / een kind

θύματος τοῦδε verbonden met ἐπέσται: zal aanwezig zijn bij dit offer

ἐπιστάτης ἱερέυς τ' niet predicatief vertaald (bijvoorbeeld: de leider en de priester)

ἐπιστάτης ἱερέυς als deskundige priester

ἐπιστάτης chef / meester / deskundige

ἐπιστάτης gouverneur / president / administrateur / commissaris / achterman

ἐπιστάτης vertaald als werkwoordsvorm

ἐπέσται als praesens vertaald

ἐπέσται als verleden tijd vertaald

ἐπέσται niet vertaald als werkwoordsvorm

παῖς Ἀχιλλέως de zoon Achilleos

2

1

2

2

1

0

2

0

0

1

Kolon 36

Maximumscore 1

οἶσθ' οὖν

U weet dus / dan / nu

οἶσθ' niet vertaald als indicativus 2e pers. ev. van οἶδα

οὖν niet

0

0

Opmerking

De woorden δ δράσον μήτ' zijn voorvertaald.

Kolon 37

Maximumscore 2

ἀποσπασθῆς βία

u met geweld / kracht wordt / zult worden weg-/meegesleurd

ἀποσπασθῆς niet passief vertaald

ἀποσπασθῆς vertaald als 3e pers. ev. (zij wordt weggesleurd)

ἀποσπασθῆς u bent / werd weggesleurd

ἀποσπάω scheiden

ἀποσπάω losmaken / beroven / meelokken

βία voor geweld / verkrachting

βία tegen uw wil

βία voor een macht

βία levenskracht / geestkracht

βία (leger)macht

0

0

0

1

0

0

1

0

0

1

Opmerking

De woorden μήτ' ἐς χερῶν ἄμιλλαν ἐξέλθης ἐμοί zijn voorvertaald.

Eindexamen Grieks vwo 2004-I

havonwo.nl

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 38 Maximumscore 3 γίγνωσκε δ' ἀλκὴν καὶ παρουσίαν κακῶν τῶν σῶν. (en / maar) begrijp / bemerk / (er)ken / zie uw zwakte en de aanwezigheid van uw ellende / en uw huidige ellendige situatie in.	
Niet fout rekenen: παρουσίαν aanwezigheid (zonder lidwoord)	
γίγνωσκε je ziet in	<u>1</u>
γίγνωσκε niet vertaald als imperativus van γιγνώσκω (behalve 'je ziet in')	<u>0</u>
παρουσία aankomst / terugkomst	<u>0</u>
παρουσίαν κακῶν slechte aanwezigheid	<u>0</u>
κακῶν τῶν σῶν van jouw slechte eigenschappen / lafheden	<u>0</u>
κακῶν τῶν van de slechten / slechte mensen	<u>0</u>
σῶν vertaald als vorm van σῶς	<u>0</u>
<i>Opmerking</i> <i>De woorden σοφόν τοι κὰν κακοῖς ἃ δεῖ φρονεῖν zijn voorvertaald.</i>	
Kolon 39 Maximumscore 2 αἰαῖ· παρέστηχ', (kolon 40) , ἀγῶν μέγας, Ach / o, een grote / belangrijke strijd dient zich aan,	
Niet fout rekenen: ἀγῶν gevaar / hoogste inspanning	
αἰαῖ uiting van smart / aarde / land / als, als	<u>0</u>
ἀγῶν wedstrijd / beslissing	<u>1</u>
ἀγῶν bijeenkomst / vergadering / scheepskamp / het samengestroomde publiek bij wedstrijden / wedstrijdterrein / proces / doel	<u>0</u>
ἀγῶν vertaald als vorm van ἄγω	<u>0</u>
ἀγῶν vertaald als vorm van ἄγος / ἄγος / ἄγός	<u>0</u>
Kolon 40 Maximumscore 1 ὡς ἕοικ' naar het schijnt / zoals het lijkt / zoals duidelijk is / blijkbaar / kennelijk	
ὡς alle andere betekenissen	<u>0</u>
ἕοικ' vertaald met persoonlijk onderwerp (hij / zij)	<u>0</u>
ἕοικ' het gelijkt / past / behoort	<u>0</u>
Kolon 41 Maximumscore 1 πλήρης στεναγμῶν vol (met / van) gezucht / zuchten / jammerklachten	
πλήρης bemand / volledig / gaaf	<u>0</u>
πλήρης niet vertaald als nominativus enkelvoud	<u>0</u>
στεναγμῶν niet vertaald als genitivus afhankelijk van πλήρης	<u>0</u>
Kolon 42 Maximumscore 1 οὐδὲ δακρύων κενός. en / ook niet verstoken van / zonder tranen.	
δακρύων vertaald als participium	<u>0</u>
οὐδὲ δακρύων verbonden met kolon 41 (vol met zuchten en niet met tranen)	<u>0</u>
κενός ijdel / vruchteloos / zonder reden	<u>0</u>

Eindexamen Grieks vwo 2004-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 43 Maximumscore 2 κάγωγ' ἄρ' οὐκ ἔθνησκον Ook ik stierf (dus) niet / ben (dus) niet gestorven	
Niet fout rekenen: En ik ben (dus) niet gestorven κάγωγ' ἄρ' οὐκ ἔθνησκον als vraagzin vertaald	<u>0</u>
ἔθνησκον ik sterf	<u>0</u>
ἔθνησκον vertaald als 3e pers. mv.	<u>0</u>
ἔθνησκον niet vertaald als vorm van θνήσκω	<u>0</u>
Kolon 44 Maximumscore 2 οὐ μ' ἐχρήην θανεῖν, waar het nodig was dat ik zou sterven / stierf / gestorven was / waar ik moest / had moeten sterven,	
Niet fout rekenen: waar het voor mij nodig was te sterven μ' niet vertaald (bijv.: waar het nodig was te sterven)	<u>1</u>
μ' vertaald als μή	<u>0</u>
θανεῖν niet als vorm van θνήσκω vertaald	<u>0</u>
Kolon 45 Maximumscore 2 οὐδ' ὄλεσέν με Ζεὺς, en Zeus vernietigde mij niet / doodde mij niet / heeft mij niet vernietigd / gedood,	
Niet fout rekenen: en (waar) Zeus mij niet vernietigde ὄλεσέν niet vertaald als vorm van ὄλλυμι	<u>0</u>
ὄλεσέν vertaald als praesens / futurum	<u>0</u>
ὄλλυμι verliezen	<u>0</u>
Kolon 46 Maximumscore 1 τρέφει δ', maar (hij) houdt me in leven,	
Niet fout rekenen: (en hij) houdt me in leven, τρέφει niet vertaald als 3e pers. ev.	<u>0</u>
τρέφει hij hield me in leven	<u>0</u>
Kolon 47 Maximumscore 3 ὅπως ὀρώ κακῶν κάκ' ἄλλα μείζον' ἢ τάλαιν' ἐγώ. opdat / om ervoor te zorgen dat ik, (de) ongelukkige, na al mijn ellende (nog) andere grotere ellende zie / zal zien.	
Niet fout rekenen: ὅπως ὀρώ zodat ik kan zien	
Niet fout rekenen: ἢ τάλαιν' ἐγώ de ongelukkige ik	
ὅπως ὀρώ zodat ik zie	<u>1</u>
ὅπως alle andere niet finale betekenissen	<u>0</u>
ἄλλα maar	<u>0</u>
μείζον' en / of ἄλλα niet verbonden met κάκ'	<u>0</u>
κάκ' ἄλλα μείζον' niet als lijdend voorwerp bij ὀρώ vertaald	<u>0</u>
τάλαιν' niet vertaald als vorm van τάλας	<u>1</u>
ἢ τάλαιν' ἐγώ ik die het / ze verdraag	<u>1</u>